

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

TELEFON št. 201.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“ ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četverostolpne pete vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

Posamezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

St. 30.

V Gorici, v soboto dne 19. aprila 1913.

Leto XIV.

Kje so naši interesi?

Naši čitatelji se gotovo še prav dobro spominjajo, kolikokrat smo imeli priliko pisati o raznih diplomatičnih govorih in trditvah, kjer se je vedno povdarjalo, da ima Avstrija na Balkanu velike življenske interese. Sicer v začetku o tej stvari nismo bili ravno prepričani, a nazadnje človek hočeš — nočeš vendar marsikaj verjame: ne zastran verjetnosti, ampak ker se stvar nešteto krat ponavlja. Tako je počasi prišel konec balkanske vojske in vse države sedaj na tihem že delajo proračune, koliko so pri tej stvari pridobile. Rusi so lahko prav zadovoljni, ker so pritegnili nase skoro bi rekli ves Balkan in njihov vpliv je sedaj tam doli skoro neomejen. Francozi, kapitalisti, že razpolagajo z velikimi denarnimi načrti na Balkanu. Glavna podjetja bodo na vsak način v njih rokah in francoski kapital bode gospodaril takorekoč neomejeno v balkanskih deželah.

Nemci tudi niso na slabem. Njih koristi so v Mali Aziji in tam bodo oni sedaj lahko začeli obširna in plemenita podjetja in bodoča Turčija bode takorekoč počasi nemška kolonija. Ta cilj zasledujejo Nemci z železno voljo in težko, da ga ne bodo dosegli. Zanimivo je pri vsej stvari, da so si znali nemški diplomatični in trgovski krogi pridobiti tudi na Balkanu raznih simpatij preko naših glav in preko naše trgovine. Nemške tvrdke delajo na Balkanu vedno večje dobičke, avstrijske pa nič.

Važno vprašanje za bodoče naše trgovske razmere je sedaj Solun. Solun je veliko pomorsko trgovsko mesto z bolgarsko okolico in velikim prometom. Bolgari reklamirajo Solun zase in se pri tem kakor vedno ozirajo le na strogo tehtne in res gospodarske točke. Nič praznih besed, nič fraz. Ravnatelj statističnega urada v Sofiji, Popov, je te dni krasno in tudi res prepričevalno povdarjal pomen Soluna za novo Bolgarijo.

Bolgarija je država, ki ima na Balkanu velikansko bodočnost, kar se da statistično dokazati s številkami, ne s praznimi besedami. V primeri s Grčijo stoji Bolgarija daleko višje. Uvoz v Bolgarijo se je v zadnjih desetih letih povečal za 330%, na Grško pa le za 30%. Število velikih mest — nad 10.000 prebivalcev — znaša v Bolgariji 27, na Grškem le 10. Seveda sledi iz tega tudi dosti večji konsum in n. pr. za nas, ki radi prodamo, sledi iz tega dejstvo, da se je treba na take stvari ozirati. Sicer je zatrdil Popov, da se zna zgoditi, da Solun pripade Grčiji, a to pomeni za Solun tudi zadnjo uro. Bolgarska država bo takoj ustanovila v obližju veliko moderno luko in tako pritegnila ves promet v svoje novo pristanišče. Samo z grškim prometom pa Solun ne bo shajal in bo moral iti rakovo pot.

Razun tega ima Bolgarija še drug, ravno za nas velikansko pomenljiv načrt. Ona hoče namreč zvezati Donavo preko Soluna z Egejskim morjem. Ta kanal bi bil največja bolgarska prometna žila in kolikor bolgarski narod sedaj lahko presodimo, se bo to tudi v resnici zgodilo. Bog znaj, ali so se gospodje diplomatije in drugi taki na Dunaju kaj pobrigali za to stvar. Ti novi bolgarski načrti nas šegečejo naravnost pod nos in nam pravijo, naj se že lotimo drugačne politike.

Poleg tega bi bil že skrajni čas misliti na Srbijo. Kakor poročajo listi na splošno, je začel ponovno bojkot vsega avstrijskega blaga med srbskimi trgovci. Kakor navadno tudi sedaj nemški in mažarski listi psujejo Srbe, češ, da morajo pri nas kupiti. Kdo naj pa prisili Srbe v to, tega ne povedo. Naravnost smešno in tudi odurno pa je to psovaje, če človek pomisli, da je Balkan za nas edino tržišče. Balkan je naš svetovni trg, drugega nimamo. In vendar vsak količnik trezen in pameten človek vidi, da pri nas gre gospodarstvo pod zlo. Kar izdelujemo v industriji, moramo vendar prodati drugam in drugega ni kot Slovan na Balkanu, ki lahko kupi, če hoče. Čudimo se le trgovskim in industrijskim krogom, da so tako kratkovidni. Narodni šovinizem nam tu ne pomaga nič, mi moramo imeti trgovsko pot izven države in to je Balkan.

Še nekaj bi omenili. Srbija in Bolgarija sti izgubili na stotine in stotine hrabrih junakov in zemlje sta si pridobili zopet ogromno. Dela obilo, delavcev premalo. Ali bi ne bilo dobro, da bi vlada pri nas v tem oziru kaj ukrenila in obrnila naše izselnike namesto v ameriške rudnike raje na Balkan.

Na sto in sto ljudi je pri nas brez dela in kruha in vlada bi gotovo marsikomu vstregla, da bi v tem oziru storila kak pameten korak. Ako se naseljujejo Prusi in Lahi na Balkanu, zakaj bi ne šli tja doli Slovani?

Iz podanih vrstic vidimo, da ima naša vlada in diplomacija dosti bolj važnih nalog, kakor da rešuje Albance. Nesmiselnost je iskati koristi po strehi, ko nam ležijo krasne prilike naravnost pred nosom.

Ruske finance.

Znana je pripovedka o zlatem oslu, ki pride lahko skozi najdebelejše zidove, znani so razni izreki in pregovori, ki vsi trdijo približno isto. Denar je sveta vladar, ta reč je že tako stara, da se je ne dá na noben način več zabrisati. Za denar se vse dobi, pravijo nekateri in posebno moderne države in njih zastopniki vedo to povedati. Kjer ni denarja, ni vojaštva, ni blagostanja, ni ugleda itd. To pesem smo slišali tudi mi že večkrat v našem parlamentu in te dni zopet dobimo novo posojilo v obsegu 130 milijonov kron, ki pa bo težko pomašilo vse potrebne zahteve, katerih se pojavlja vedno več.

Ker je v zadnjih kritičnih časih igrala ruska država na Balkanu prav veliko in važno ulogo, ne bo morda nezanimivo pogledati, kako stoje finance tam gori, kakor se da soditi po proračunu za l. 1913.

Od leta 1908 je začela na Ruskem čisto nova metoda v tem oziru. Finančni minister je zbiral in zbiral denarna sredstva od vseh strani in kopičil zaklade kakor kak jud. Celo nemški politiki so priznali, da je rusko gospodarstvo v zadnjih letih naravnost vzorno. In res kažejo številke, da to niso le prazne besede, ampak pravcate denarne svote. Od l. 1909 do l. 1912 se je prihranilo kakor kažejo proračuni in računski zaključki 475 milijonov rubljev ali 1235 milijonov kron. Tozadevno poročilo za l. 1913 pravi, da je ta fond v Rusiji, kot agrarni državi nujno potreben, ker se nikdar ne ve, kako bo izpadla letina. — Razun tega je tak fond potreben tudi za

posebne, izvanredne slučaje, ko država rabi naenkrat večje svote. Na vsak način je treba priznati, da so to lepi prihranki, kakoršnih pri nas žalibog nimamo. —

Jako važno podjetje za ruske državne finance je takozvana »ruska državna banka«, ki je skoro isto kot državni zalog. Koncem marca letošnjega leta je imela ta banka v zlatu vrednosti 3060 milijonov kron ruskega denarja. — Poleg tega razpolaga sedaj s 504 milijoni kron denarja iz drugih držav in 173 milijonov kron »drobiža« v srebru in popirju; skupno tedaj 3737 milijonov K. Letošnji preostanek je poskočil za 310 milijonov kron proti lanskemu. Važna točka ruskih financ pa je tudi odplačevanje državnih dolgov. L. 1912 je namreč ruska država odplačala za 387 milijonov kron dolga, kar moramo v današnjih splošno kislih časih ušteti dvakrat na dobro.

Ako pogledamo po stroških, vidimo takoj velikansko postojanko: vojaške potreščine. Ta točka požre v Rusiji 27% vseh državnih stroškov, je tedaj razmeroma za polovico večja kot pri nas, kjer znaša le 14%. Sicer je v Rusiji to gledé na mornarico precej razumljivo, ker so Rusi v japonski vojski izgubili lepo število novejših ladij. Zato pa sedaj žrtvujejo za mornarico velikanske svote, četudi se brigajo tudi za drugo vojaštvo. V Rusiji so zrasli stroški za vojsko v petih letih za 41%, pri nas pa le za 13%, kar pa vendar pomeni pri nas že ogromne svote denarja, za l. 1913 po proračunu n. pr. 736 milijonov kron.

Kakor je razvidno iz teh suhoparnih števil, ruske finance niso ravno tako slabe kot to trde nekateri nemški zakotni listi. Če pomislimo na te velikanske bančne zaloge, na te preostanke pri letnih proračunih itd., moramo pač reči, da so prav dobre. In k temu pride še dejstvo, da je Rusija v tesni zvezi s Francozi in ti imajo denarja kot peska, kakor je znano že celemu svetu. Francoske banke so naravnost neizčrpne zakladnice v Evropi.

Kakor smo že rekli, so Rusi začeli prav sistematično hraniti. Sicer res da do velikanske svote za razna gospodarska in kulturna podjetja, a vendar kopičijo milijone od leta do leta. Že to dejstvo, pravi dunajska »Zeit«, bi bilo moralo opozoriti naše diplomate, da se nekaj pripravljajo, a tudi tega niso zapazili. In tako stoji danes Rusija diplomatično in denarno prav visoko in ima tudi temu primeren vpliv na balkanske dogodke. Ako bi bili Rusi revčki brez kapitala, bi se nikdo ne brigal zanje. — Tako pa so dosegli na Balkanu jako dosti in njihov vpliv je sedaj tam doli odločilen. Da so si Rusi denarno v kratki dobi pomagali tako visoko, kaže pač, da so v celoti zdrava in napredna država, ki ima še veliko in bogato prihodnost.

Vojna na Balkanu.

Strašen položaj v Skadru.

Iz Podgorice se poroča »Reichsposti«, da so ušli štirje katoličani iz Skadra, preplavajoč Skadersko jezero. Ti štirje pripovedujejo, da je dosegla beda krščanskega prebivalstva v Skadru svoj vrhunec. Mohamedanci posedujejo še nekaj živil, ki jih pa skrbno hranijo. Ker vlada pomanjkanje moke, jo izdelujejo kljub protestom zdravnikov iz lane-

nega semena. Umrlo je že mnogo katoličanov vsled lakote. Skaderski posadki poveljuje sedaj Aluš Lohia, v Skadru rojen Albanec. Zadnje bitke so bile jako krvave. Črnogorci so začetkom zavzeli več utrdb, a so jih morali pozneje zopet zapustiti. Okolo 2000 Turkov je našlo smrt v teh bitkah. Mesto je na več krajih močno poškodovano. Pazar je popolnoma porušen. Stolp katoliške stolnice je podrt. Frančiškanska cerkev in en samostan sta močno poškodovana. Nadškof Sereggi se mnogo trudi pri razdeljevanju podpor ter navdušuje prebivalstvo. Kljub neznosnim razmeram ni slišati v Skadru niti besedice o predaji.

Grozna draginja v Črnigori.

Iz Cetinja se poroča, da vlada v Črnigori grozna draginja. Vsled tega je lakota tako velika, da ležijo po vaseh ženske in otroci po ulicah, oslavljeni od pomanjkanja živil. Pomanjkuje živine, žita, krompirja, sploh vsega: minolo zimo so vse porabili. Mnogo žensk in otrok hodi prosit miloščine v bližnje avstrijske vasi.

Črnagora in Skader.

Kakor smo že večkrat omenili, je Črnagora trdno obstajala na zahtevi po Skadru. Zdelo se je, da pod nobenim pogojem in kljub vsakemu pritisku Črnagora ne bo odnehala, pa tudi če bi bila popolnoma osamljena. Sedaj pa je pariška agencija »Havas« izvedela baje iz posebnega vira, da pripravlja kralj Nikita oklic na svoje podanike, v katerem izjavlja, da je primoran opustiti obleganje Skadra, ker je Srbija umaknila svoje čete.

Krvav naskok na Brdica.

Iz Bara se poroča, da so srbske čete bombardirale Brdice. En črnogorski oddelek je skupno s srbskim vojaštvom izvršil naval z bajonetom. Na bojišču je ostalo okolo 600 mrtvih in ranjenih vojakov. Pričakuje se, da izvršijo danes zopet naval na Brdice in pa tudi na Bardanjol.

Umaknitev srbskega vojaštva.

V dunajskih diplomatičnih krogih so mnenja, da bo Srbija čim preje in čim hitreje umaknila svoje čete izpred Skadra, in to v očigled napetosti, ki vlada med Srbijo in Bolgarijo. Srbija odpošlje baje te čete ob reko Vardar. Obenem pa so dunajski diplomatje mnenja, da se bo Čarikovu posrečilo zblížiti Srbijo in Bolgarijo in da gotovo ne bo prišlo med tema državama do vojske, ker sti obe državi finančno tako oslavljeni, da ni mogoče niti misliti na rešitev spornih vprašanj z orožjem.

Premirje.

Dne 14. t. m. je bolgarska vlada odposlala vrhovnemu poveljništvu bolgarske armade, naj se prekinejo sovražnosti. Tozadevno pa se ni sestavil nikak protokol. V Parizu so izvedeli, da je bolgarska vlada to ukazala zaradi tega, ker so velesile zagrožile s flotno demonstracijo pred Carigradom, ako bi bolgarska armada predrla turško vojno črto in si s tem s silo napravila pot v Carigrad. Bolgarija je to storila, da dokumentira svojo željo po miru.

Orožje počiva.

Uradno vojno poročilo iz Carigrada pravi, da počivajo popolnoma vse vojne operacije pri Čataldži in pri Bulairu.

glavarstvo, da bode goriška garnizija tudi dne 28. aprila streljala ob gorj Pod-sabotinu.

Avtomobilna poštna vožnja po Vipavski dolini med Gorico in Postojno prične, kakor je sedaj to gotovo, s 1. julijem t. l. Podjetnika sta g. Leopold Bolko v Gorici in g. Karol Majer v Vipavi.

Slana je minole dni v Braniški dolini napravila po vinogradih mnogo škode. Po vinogradih, ležečih bolj nizko, je slana uničila skoro ves trtni zarod. Da ni tudi sadju prizanesla, se razume samo obsebi.

Vodstvo kolesarske dirke okrog »Goriškega Krasa« opozarja ponovno, da se prijave zaključijo nepreklicno v sredo 30. aprila t. l.; po tem dnevu se ne sprejema nobenih nadaljnjih prijav. — Z ozirom na to, da je še malo časa, se naproša, da se kolesarji dirkači čim prej priklase.

Nemški krčmar v Bovcu. Nekdaj slovensko Jozovo gostilno vzel je v najem nek nemški Korošec, ki baje le malo zna slovensko. Ni zadošči, da se »Südmarka« šopiri na Predel-u, da se precej sliši nemščine na Strmecu, da v Logu Nemkinja toči vino in streže slovenskim gostom. Tudi izborni narodni Bovec mora občutiti nemški »Drang nach Süden«.

Župnik ponesrečil. Župnik iz Villa Vicentine se je peljal s kolesjem v Rudo. Na nekem kraju na gladki cesti pa je eno kolo uteklo z osi in župnik je tako nesrečno padel iz koleslja, da bo moral najmanj en mesec ležati v postelji.

Pazite na otroke! V Perteolah v Furlaniji je prala v roji žena perilo. Na obrežju se je igral 1-leten otrok. Nakrat je otrok izginil. Ker se ni hotel oglasiti na materino klicanje je šla le-ta pogledat, kaj je z njim. In zagledala ga je, ko se je otrok potapljaj. Skočila je v vodo, ga potegnila še živega na suho, a otrok je izdihnil kmalu potem v materinem naročju.

Zaradi javnega nasilstva je bil te dni obsojen od goriškega okrožnega sodišča na 6 mesecev zapora Valentin Schleusser iz videmske province. Avstrijski finančni stražniki so ga svoj čas aretirali radi tihotapstva. Schleusser pa je finančne stražnike opsoval in tudi naklestil.

Nalezljive bolezni na Primorskem Uradni list »Wiener-Zeitung« naznanja sledeče okraje kot okužene: Kuga na parkljih in gobcu v Dolini, Pulju in Trstu. Garje okoli Poreča. Steklina v Solkanu, v Kanfanaru in v Trstu. Svinjska kuga razsaja skoro po celi Istri, v Trstu in v Zgoniku. Roža-pila divja v poreškem okraju v Istri, a se je zanesla tudi na Kras v Naklo. Kurja kolera je še vedno v tržiškem in tudi v poreškem okraju. Na Kranjskem imajo svinjsko kugo okoli Postojne.

Železnica Gorica-Červinjan. »Eisenbahnblatt« poroča, da je zapopadena v načrtu za lokalne železnice, ki se predloži pri prihodnjem zasedanju državnemu zboru, tudi železnica Gorica-Červinjan.

Pozor cerkvena predstojništva. »Narodna Tiskarna« v Gorici je založila nove tiskovine za cerkvene urade po vzorcih, katere je izdal prevzvišeni knežnadškofijski ordinarijat in ki so bili odobreni od c. kr. namestništva v Trstu. Ti so: »Testimonium mortis«, »Testimonium matrimonii celebrati« in »Testimonium Nativitatis et Baptismi«.

Tiskovine za deželnozborske volitve ima v zalogi »Narodna Tiskarna« v Gorici, nakar se sl. županstva opozarjajo.

Dvorni obed pri prestolonasledniku. Danes je pri prestolonasledniku nadvojvodi Francu Ferdinandu v Miramaru dvorni obed, h kateremu so povabljeni poleg drugih posvetnih in cerkvenih dostojanstvenikov princ Hohenlohe iz Trsta in grof Attems, potem goriški nadškof in škofa iz Trsta in Ljubljane.

Prestolonaslednik in bosanski vojak. Pred dnevi je stražil oddelek bosensko-herceg. polka iz Trsta postojanko v Miramaru, kjer se mudi prestolonaslednik s svojo rodovino. Slučajno je stopil prestolonaslednik v stražnico in straža je kakor elektrizirana tako vzorno in redno nastopila, da se taki točnosti ni mogel načuditi. Ko mu je še nato poveljnik straže moško in korajžno javil, je bil prestolonaslednik tako vesel, da je segel v žep in dal poveljniku zlat, voditelju straže petlačo, vsakemu infanteristu pa po eden dvokronski novc.

Medvedov nagrobnik. Nekateri intimni prijatelji pokojnega pesnika so se združili v odbor, ki ima namen nabirati prispevke za nagrobnik pred tremi leti umrlega in v Kranju pokopanega pesnika. Dotični odbor vabi slavno občinstvo, da drage volje prispeva s skromnimidaroviža spomenik, da prireja ob prijateljskih in društvenih večerih male zbirke v krogu onih, ki so pokojnika poznali osebno ali ga vsaj uživali po njegovih delih. Priporočamo to prošnjo raznim denarnim zavodom, občinam, posebno župnijam, kjer je služboval pokojnik, in njegovim tovarišem-duhovnikom. Vsi prispevki naj se izvolijo pošiljati odborovemu blagajniku g. Urbanu Zupancu, Ljubljana, Križevniška ulica št. 8.

Društvo kmetijskih učiteljev iz južnih avstrijskih kronovin ima svoj ustanovni občni zbor v Gorici na Binkoštno nedeljo. Pravila je vlada potrdila. Dnevni red zborovanja se bode v kratkem objavil.

Liška železnica ugotovljena. Pogajanja glede po pogodbi z Ogrsko določenega junktima med Kašav-oderberško železnico in železniško zvezo z Dalmacijo so se zdaj zaključila. Glede slednje zveze se je sklenilo: Zgradi se liška železnica. Proga Novo mesto-Karlovac bo izgotovljena do konca l. 1913., proga Ogulin-Knin najdalje do oktobra 1918.

Kantine za liško železnico. Zagrebška trgovska zbornica je naznanila, da je ob gradnji liške železnice oddati še 10 dovoljenj za kantine. Prošnja se lahko vložijo potom navedene zbornice. — Lastniki kantin morajo sami na lastne stroške preskrbeti vso potrebno opravo in morajo poleg kantine voditi tudi trgovino z mešanim blagom. Kavcija znaša 4000—10.000 K.

Avstrijska cenzura. »Arbeiter Zeitung« je pred par dnevi priobčila cesarjevo lastnoročno pismo, ki je je odposlal cesar črnogorskemu kralju Nikiti povodom njegovega 50letnega vladarskega jubileja in sicer brez vsakega komentarja. Isto pismo in tudi brez komentarija je priobčil list »Volksstimme« v Warnsdorfu. Toda državni pravdnik warnsdorfski je dal zapleniti list zaradi tega.

Zdravstveno stanje sv. Očeta. Sv. Oče je v četrtek podpisal nekatere odloke. To dokazuje, da je njegovo zdravstveno stanje povoljno. Včerajšnji bolečin pravi, da je telesna temperatura trajno 36,7°. Zdravniki zatrjujejo, da ni vzroka za vznemirjenje.

Nadvojvoda vseučiliščnik. Nadvojvoda Maks, sin rajnega nadvojvode Otona in nadvojvodinje Marije Jožefe, ki je na Dunaju obiskoval gimnazijo in ki v kratkem maturira, je izjavil, da želi obiskovati predavanja pravne fakultete na dunajskem vseučilišču in napraviti predpisane državne izkušnje in rigorozne, da postane doktor prava. Če

mu to ugođe, bo to prvi slučaj, ko nadvojvoda v naši državni polovici popolnoma absolvira juridične študije.

Občni zbor vseučilišnega društva v Solnogradu se je vršil 13. aprila t. l. Zborovanja se je vdeležilo obilo odlične gospode in tudi velika vojvodinja toskanska Alice. Kardinal Katschthaler je pozdravil navzoče in poročal, da je Sv. Oče papež zelo zavzet za katoliško univerzo in tudi kardinali, ki poznajo naše avstrijske razmere, podpirajo to zadevo. Blagajna stoji dobro. L. 1912 je društvo imelo 208.212 K dohodkov — skoro za 100.000 več kot l. 1911. Koncem l. 1912 je znašalo društveno premoženje 4 milijonov 253.807 K. Vendar pa društvo še ne more misliti na to, da bi odprlo tekoni l. 1913. univerzo.

Kdo plača stroške za razkuževanje? Zanimiva pravda se je vršila dne 12. aprila med mestno občino mesta Brno in pa državo oziroma poljedelskim ministerstvom. Leta 1910 je bila v Brnu živinska kuga in mestni svet je dal, kakor to veleval zakon, potrebna razkužila itd. na razpolago, dokler se kuga ni zatrla. Mesto Brno je potem zahtevalo od ministerstva povračilo za stroške v znesku 435 K, katerih pa ministerstvo seveda ni hotelo plačati. Začela je dolga pravda, ki je končala šele letos pred državnim sodnijo. Ta je kot zadnja inštanca priznala občini prav in obsodila ministerstvo, da mora plačati stroške. Državna sodnija je namreč razsodila, da mora sicer občina odrediti in izvršiti razkuževanje, stroške pa mora povrniti država.

Podpornemu društvu za slov. visokošolce na Dunaju so v času od 13. febr. do 14. marca 1913 darovali: po 100 K: Posojilnica v Mariboru in Posojilno in hranilno društvo v Ptuj; po 50 K: Gustav Pibrouz, teh. vodja na Dunaju, in dr. Josip Furlan, odvetnik v Ljubljani (del. kaz. stroškov, plačanih od g. Antonije Dolenc); 30 K: Posojilnica v Gornji Radgoni; po 20 K: dr. Otmar Krajec, mestni fizik v Ljubljani. Mestno županstvo v Postojni, dr. Rudolf Kobal, c. in kr. pom. zdravnik v Trstu, Miha Gabrijelčič, dvorni svetnik, in Josip Tomše pl. Savski dol, c. in kr. gen. major, oba na Dunaju, Okrajna Posojilnica v Ormoži; po 10 K: dr. Anton Povšič, v. sodn. svetnik v Trstu, dr. Leopold Poljanec, profesor v Mariboru, Ivan Šepić v Konjicah, št. Ferlan, c. kr. voj. rač. svetnik na Dunaju, in Anton Delles, predsednik pom. oblasti v Trstu; 6 K: Rado Posega, svetov. tajnik pri najv. sodn. dvoru na Dunaju; po 5 K: J. Ruttar, katehet v Celovcu, dr. Fran Žizek, zdravnik v Gradcu, županstvo trgca Železniki, Josip Velkavrh, c. in kr. stotnik v Gradcu in Emil Orožen, c. kr. notar v Kamniku. Skupaj 531 K. — Z iskreno zahvalo za izkazane darove se obrača društveni odbor na množestvilne slov. denarne zavode in občinske zastope z uljudno prošnjo, da pri sklepanju računov in proračunov ne pozabijo na naše društvo. Darovi naj se pošiljajo na položnice ali naslov prvega društvenega blagajnika: Dr. Stanek Lapajne, dv. in sodn. odvetnik na Dunaju I. Bräunerstr. 10.

Altrocche Prohaska! Jako zanimive in skrajno kričeče stvari poroča dopisnik »Tagespost« iz Budapešte: Slučaji, katere to poročilo omenja, nam kažejo jasno, kakšni »barbari« so Srbi, kakšne »ovčice« pa so nasprotno naši ljubi, vitežki Mažari. To poročilo pravi, da je na Ogerskem vsak srbski podanik sploh pod policijskim nadzorstvom kakor kak hudodelec. Dalje pravi isto poročilo, da je dala ogerska vlada zapreti ljudi bolnike, ki so prišli iskat zdravila in pomoči v Pasteurjev zavod. Razun tega je cela vrsta odličnih Srbov na

Ogerskem vjetih kot »špijoni« in sede že mesece v zaporih. Dalje sledi nekaj posebno kričečih slučajev: Tako n. pr. je bil zaprt že novembra belgrajski trgovec Radenković. Še danes ta gospod sedi v Temešvarskih zaporih. Ravno tako se je zgodilo časnikarju Radosavljeviću, kateri je znan sicer kot odličen zagovornik avstrijske monarhije. Dalje sedi v zaporu blagajnik srbskega ministerstva Jovanović, kateri je nakupoval po Ogerskem usnje. Trgovec Radovanović sedi že mesece zaprt kot špijon, četudi se je prvotno reklo, da zaradi neke nalezljive bolezni. Poročilo dostavlja še, da je srbska vlada storila že davno vse potrebne korake glede teh svojih podanikov, toda še do danes brez uspeha. Ne dunajska ne ogerska vlada ni odgovorila stvarno. Če so te stvari resnične — in o tem skoro ni dvoma, ker bi jih drugače tako pozno ne prinesli na dan — potem se moramo res čuditi, kako malenkostni in smešni smo bili mi z nekaterimi že polpozabljenimi aferami, ki so nas edino blamirale. Pripuščamo odgovornost za to poročilo sicer »Tagespost«, a zdí se nam vendar, da vtegne biti marsikaj resnica. Kako »kavalirsko« se vedejo v tem oziru »kultivirani« Mažari, to pa naj sodijo čitatelji sami.

Živnostenska banka, podružnica v Trstu otvori s 1. majem t. l. svojo ekspozituro v Gradežu, ki bo poslovala do 15. septembra t. l.

Hud poper za socijalne demokrate je zadnji govor državnega kancelarja v nemškem državnem zboru. Bethmann-Hollweg je hudo obsodil demokratično časopisje radi neverskih in nemoralnih teženj. Ne za vero, ne za domovino ne delajo socijalni demokratje in tako jih je doletela ta huda obsodba iz protestantskih ust. Ako bi to rekel kak katoličan, bi zarohneli o črnem nazadnjištvu in o srednjeveški temi; radovedni smo, kaj bodo rekli sedaj, ko so jih okrcali protestantje.

»Visoko« politiko so začeli Nemci v »Grazer Tagblatt-u«. Te dni pripoveduje tam neki očitno še nezrel politik sledeči političen načrt: Mi in Nemčija udarimo čez Balkan in vtaknemo nekaj korov v Egipt, kjer »paname« Angleže popolnoma, kajti Angleži so brez Egipta mrtvi, kakor misli tisti brihtnež. Če so pa Angleži enkrat stisnjeni, si ne upajo Francozi več na dan. Če pa Francozov ni več na dan, potem so Rusi takoj ob korajžo in — nemška glorijska bo tako dosegla še večje obzore. Čo, za april ni ravno napačno!

»Südmarka« in Slovenci. Že ime tega nemškega društva, kj skuša zatreti vse, kar je slovanskega na tem božjem svetu, vzbudi v človeku neko čudno čustvo. Ne rečemo, da je to kakor »morituri te salutant«, a iz delovanja tega društva sledijo take bridke resnice, da jih ne moremo biti veseli. Mi tu ob južni meji, kjer je naš element morda bolj žilav in morda tudi bolj nekoliko lažji, skoro težko preračunimo obseg celega programa, kakor ga je začrtala »Südmarka«. Njeno delo je taktično in premišljeno. Ped za pedjo naše zemlje gre v nemško žrelo in še vedno dalje segato ostro germansko zobovje. V nemških listih čitamo te dni nekoliko obširnejše poročilo o delovanju »Südmarke« na južnem Štajerskem, posebno v Št. Ilju. Leta 1905 je začelo tam nemško naseljevanje; v kratkem času je prišlo tja 40 nemških družin, okoli 300 ljudi. Ves svet so odkupili od Slovencev, denar je prišel iz Prusije, kjer so se posebno zavzeli za te nemške postojanke na slovenski meji. Leta 1911 je bila velika društvena skupščina v Celju, kjer so sklenili, da se bode uporabilo za naseljevanje okoli Št. Ilja letno okoli 100.000 K. Že v letu 1912 se je porabilo 80.000 kron in letos v teh par mesecih je že prišlo 30.000 K

Vsem gospodinjam
toplo priporočamo

KOLINSKO CIKORISO
edno pristni, po kakovosti nedosegljivi slovenski izdelek.

v korist
obmejnim slovincem.

Zavezniki sprejmejo posredovanje velesil.

V sofijskih merodajnih krogih se zatrjuje, da ste Srbija in Grčija privolila v to, da posredujejo velesile med Turčijo in balkansko zvezo za mir. V odgovoru se balkanska zveza zahvaljuje velesilam in sprejme njihovo posredovanje. Glede vojne odškodnine in egejskih otokov pa želijo balkanske države, da velesile upoštevajo želje posameznih balkanskih držav in da bi se balkanska zveza pogajala z velesilami in ne s Turčijo. — Sofijski »Mir« pravi, da je upanje, da se predloži odgovor velesilam že danes in da se smatra vojna za končano.

Poslaniška konferenca v Londonu.

Poslaniki velesil so imeli v četrtek sejo pod predsedstvom ministra Asquitha. Ta seja je trajala več časa. O predmetih s katerimi se je pečala konferenca se ničesar ne javlja. Prihodnjo sejo bodo imeli poslaniki v ponedeljek.

Bolgarsko - srbski spor.

Med Bolgarijo in Srbijo je nastala v zadnjem času zaradi mejnih vprašanih neka napetost, ki jo podžiga posebno obojestransko časopisje z ostrimi članki. »N. Fr. Pr.« pravi (to bi si Nemci namreč želeli), da je spor med Srbijo in Bolgarijo neizogiben, ako Bolgarija ne odneha. Srbija zahteva namreč tudi revizijo »zavezne pogodbe«.

Dopisi.

Iz Brd, 17. aprila. (Izv. dop.) Zanimanje za avtomobilno zvezo v Brdih je med domačim prebivalstvom veliko, a prave vere ni v dobro voljo tistih, ki bi bili poklicani, za to skrbeti, da beseda meso postane, to je, da se vresniči želja, ki jo je ljudstvo jasno in glasno izrazilo na dveh javnih shodih v Šmartnem in pri Peternele. Dasi ne more nobeden resno dvomiti nad tem, da bi bila avtomobilna zveza med Gorico in Korminom neprecenljiva dobrata za Brda, imajo vendar posamezniki svoje posebne pomisleke protinjej, ki pa ne izvirajo iz domoljubja in dobrohotnosti za občni blagor, ampak iz sebičnosti. K sreči je le malo takih in tudi njihov vpliv ni tolik, da bi mogel zatreti dobro stvar. To se je pokazalo v kojsčanski županiji, kjer je starešinstvo v seji dne 9. t. m. z enoglasnim sklepom izjavilo, da je pripravljeno z vsemi svojimi 8 davčnimi občinami stopiti v zvezo z vsemi drugimi brskimi občinami, da z združenimi močmi čimbrže uvedejo avtomobilni promet v naši pokrajini. Ako bi se pa ne mogle ali ne hotele združiti vse občine v to podjetje, bi se kojsčanska obč. združila v to svrhu s števerjansko županijo in bi ti dve lokalni občini na svoj račun naročili za sedaj en sam avtomobilni omnibus in bi po medsebojnem dogovoru uravnali vožnjo, kakor bi najbolje kazalo.

Mi upamo pa, da se o pravem času predramijo vsi naši občinski zastopi in da se združijo v skupno podjetje, ki bo de v veliko korist in v ponos našim Brdom. S tem pokažemo, da smo v pravem smislu napredni.

Slana je tu pa tam po Brdih kaj malega škodovala, a do sedaj, hvala Bogu, še ni poznati tolike škode, da bi se bilo bati, da ne bode imel avtomobil kaj prevažati. Če ne bode drugih nezdod, bode trta lahko še bogato rodila in črešenj in drugega sadja bode tudi toliko, da bode kaj voziti na trg.

Komen. Naši liberalci so raztrobili v »Soči« debelo laž, da je komensko starešinstvo razpuščeno. Res je, da je vsled izstopa liberalnih starešin iz starešinstva sedanje starešinstvo nesklepčno. Vkljub vsemu temu pa starešinstvo ni razpuščeno in je le županstvo dobilo nalog, da do preteka sedanje županstvene dobe, namreč do meseca julija, vse pripravi, da se bodo zamogle vršiti nove občinske volitve koj po preteku triletnje županstvene dobe. To je torej tisto zadodščenje, o katerem kvasijo liberalci v »Soči«. Ker smo s to odredbo tudi mi

zadovoljni, smo torej zadovoljni mi in liberalci in tako je prav.

Politični pregled.

Parlamentarne zadeve.

Načelnik proračunskega odseka dr. Korytowsky je pisal vsem odsekovim članom pismo, v katerem jih vpraša, če so voljni, da se vrši odsekova seja dne 24. t. m., da se za zasedanje vse pripravi. —

Česke finance

so prispele očividno do svoje zadnje točke. Deželni finančni referent dr. Urban je pred kratkim izjavil, da bo on v slučaju najhujše krize položil svoj mandat kot deželni referent. To se je te dni res zgodilo in dr. Urban je demisioniral. Dolgov česke dežele so narasli že na 80 milijonov in v kratkem bodo šli čez sto milijonov kron. V političnih in finančnih krogih vlada skrajna obupnost, ker nikdo ne vidi nobene rešilne poti. Ali bo deželna banka dala še kako posojilo, je zelo kočljivo vprašanje, ker ima omejen zavod pri deželi že tirjatev 60 milijonov kron brez prave garancije. Nemški politični krogi, ki so sicer pri razdelitvi denarja vedno pridno vdeleženi, so zavzeli sedaj popolnoma separatistično stališče, češ, da oni se za te deželne dolgove ne brigajo. Nove dolgove naj plača oni del dežele, ki jih najme, namreč Čehi. Ali bo na ta način prišlo na Češkem kedaj do kakega sporazuma, je sedaj seveda še bolj dvomljivo kot je bilo v zadnjih časih.

Poljsko-rusinska pogajanja zopet razbita.

Pogajanja za volivno reformo v gališkem deželnem zboru so se zopet razbila. Predsednik pododseka dr. Leo je spričo neuspešnosti pogajanj delo zaključil. Grof Badeni je odložil referat volivnoreformnega odseka. Prihodnja seja se skliče pismeno.

Vojaki, ki služijo tretje leto ostanejo pod orožjem.

»Zeit« poroča, da je vojno ministerstvo izdalo odlok, ki določa, da se vojaki letnika 1910 predčasno ne pošljejo na dopust in da se morajo vojaki, ki bi bili že na dopustu, zopet pod orožje pozvati.

Povišanje števila vojaških rukrutov.

»Zeit« objavlja iz vojaških krogov članek, ki odločno trdi, da je povišanje rekrutov z ozirom na izpremenjen političen položaj in glede na povišanje nemške armade že sklenjena stvar in da ni dvomiti, da ogrski in avstrijski državni zbor predlogo sprejmeta, ki se predloži zbornicama po zasedanju delegacij.

Občinske volitve

so začele v četrtek v Zagrebu »Stranka prava« in koalicija sti objavili skupno kandidatsko listo in tako seveda nima nobena druga stranka nikakega upanja na uspeh. Bivši sekcijski načelnik Kršnjavi se baje strašno poteguje za razne druge kandidate toda seveda brez uspeha. Tudi socijalni demokratje so postavili svoje kandidate, seveda ravno tako brepotrebno. Ker je sedanji voditelj hrvaške vlade dr. Unkelhäuser dovolil pri zaprtih prostorih par političnih shodov, se je mažarski gospodi v Budapešti precej zameril.

Nove srbske železnice.

Srbska vlada je predložila skupščini zakonsko predlogo glede novih železnic. Za vse nove proge je vlada predložila skupno 60.000.000 dinarjev. Svota se razdeli na štiri proge, katere bo izvršila francosko-srbska stavbena družba. Tako vidimo v tem že prvi sad novega srbskega kraljestva, a tudi prvi dobiček francoskega kapitala. Sedaj, ko se bo šlo za velika dela in lepe zaslužke, se bo najbolj pokazalo, ali so imeli nemški listi prav, ko so hujskali in hrulili proti Srbom.

Štrajk v Belgiji.

Splošni štrajk v Belgiji se vedno več širi. Število štrajkujočih narašča. Tudi

nekateri železničarji so se pridružili štrajkujočemu delavstvu. Izdane so najstrožje odredbe. Bati se je, da napadejo štrajkujoči tudi samostane. Neki belgijski list poroča, da se oborožujejo menihi z revolverji, da bi se v slučaju napada od strani štrajkujočih branili.

V Keratu so se zbrali premogari pred vhom v premogokop. Prišla je kavalerija, ki je pa morala uporabiti orožje. Vojaštvo pa je streljalo v zrak.

Bruseljski list »Independance« poroča, da štrajka sedaj že 400.000 delavcev. To gibanje stane na dan več milijonov. »Independance« pravi, da je revolucija neizogibna, ako vlada odkloni vsako koncesijo.

Domače in razne vesti.

Razpis volitev v goriški deželni zbor. Deželnozborske volitve so torej tudi uradno že razpisane.

1. Volitev poslancev splošnega volilnega razreda bo dne 13. julija 1913.

Morebitne ožje volitve se vršijo dne 20. julija 1913.

2. Volitev poslancev kmečkih občin dne 24. julija 1913.

Morebitne ožje volitve se vršijo dne 29. julija 1913.

3. Volitev poslancev mest, trgov in industrijalnih krajev bo dne 1. avgusta 1913.

Morebitne ožje volitve se vršijo dne 6. avgusta 1913.

4. Volitev poslancev trgovske in obrtne zbornice bo dne 9. avgusta 1913.

Morebitne ožje volitve se vršijo isti dan.

5. Volitev poslancev veleposestva bo dne 10. avgusta 1913.

Morebitne ožje volitve se vršijo isti dan.

Zmedenost pojmov. Nekateri gospodje, ki so se preselili iz sosednje kronovine k nam, trbijo v svet, da je dež. odbor zadnje čase zelo ljubezljiv in radodaren s podporami. Njegova velikodušnost da je brezmejna, tako da kar siplje okrog s podporami sedaj za ceste, vodovode itd.

To je pač le tendenciozno zavijanje resnice, kajti deželni odbor sme izplačevati le one podpore, katere je deželni zbor dovolil, in to le tedaj, ako je delo deloma ali povsem dovršeno. To se tudi vrši. Javna dela pa izvršujejo ali vlada ali občine ali cestni odbori, nikdar pa ne dež. odbor. Kako je potemtakem mogoče, da razsiplje dež. odbor ravno sedaj z deželnimi podporami, je razumljivo le onemu, ki vé, kaj hočejo označiti gospodje s takim obrekovanjem doseči.

A pride še lepše. Gospodje pravijo tudi: »Bog ve, koliko podpor se bo v resnici izplačalo.«

To kaže pač jasno, da ti gospodje nimajo niti pojma o dolžnostih in pravicah dež. odbora. Oni mislijo, da dež. odbor dovoljuje podpore. Temu pa ni tako, dež. odbor dovoljuje le izplačilo onih podpor, katere je dež. zbor dovolil in kjer je delo izvršeno ali vsaj začeto.

Gospodje, s takim orožjem ne pojde! Takemu boju se bodo še krave smejale.

C. kr. poštnemu ravnateljstvu na uho. Na tukajšnji telefonični centrali so, kakor se nam pritožujejo, nastavljene tudi take osebe, ki ne znajo slovenski. Na goriški telefonični centrali biti nastavljen in ne znati slovenski, to vendar ne gre in to bi moralo biti znano tudi c. kr. poštnemu ravnateljstvu v Trstu. Nadejamo se torej, da bode omejeno poštno ravnateljstvo v najkrajšem času poskrbelo, da izgine povod takim pritožbam.

Razstava cerkvenih paramentov se otvori v Gorici dne 23. t. m. in bo odprta skozi teden dni v ulici Barzellini, nakar se opozarja čč. duhovščina.

200-letnica pragmatične sankcije. V spomin 200-letnice pragmatične sankcije so bile danes po nekaterih šolskih poslopih v Gorici razobešene cesarske zastave

Samomor učiteljske kandidatkinje.

Včeraj popoldne so našli v Soči blizu mestnega konjederca truplo mlade gosposdične. Kasneje se je dognalo, da je to učiteljska kandidatkinja Frida Rolet iz Lokavca pri Ajdovščini, stara 23 let. Pri njej so našli tudi pismo, v katerem pravi, da je izvršila samomor iz strahu pred učiteljskim izpitom. Ljudje pa, ki so poznali samomorilko, pravijo, da so bili drugi vzroki, ki so gnali samomorilko v Sočo. — Truplo so prenesli v solkansko mrtvašnico. Danes pa so je prepeljali v mrtvašnico na goriškem pokopališču.

Novi odbor »Zveze slov. kolonov« bo imel sejo dne 27. aprila v Gorici, v prostorih »Slov. katol. del. društva.«

Slovensko gledališče v Gorici. Minuli torek so predstavljali ljubljanski gledališki igralci Sem Benellijevo dramo v treh dejanjih »Ljubezen treh kraljev«. Vsebina igre je lepa, a velika večina navzočih poslušalcev besedila igre ni umela. Le redki so bili, ki so besedilo razumeli. Zato priporočamo režiserju, naj v prihodnje opusti take igre, katerih besedilo je za poslušalce težko umljivo. Igralo se je dobro. Scenerija slaba. Hiša je bila popolnoma razprodana. — Igralci so s to igro zaključili za sedaj gostovanje in so se vrnili v Ljubljano. Morebiti se vrnejo spet v maju.

Karbolno kislino je pil v samomorilnem namenu 25 letni kovač Karol Bitežnik v neki tukajšnji gostilni. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se nahaja v nevarnem položaju. Zastrupiti se je hotel zaradi družinskih neprilik.

Nedolžen. Iz zaporov so izpustili Ivana Cjan iz Štandreža, o katerem smo svoječasno poročali, da je bil aretiran, ker je bil osumljen tatvine. Ustavilo se je tudi proti njemu naperjeno kazensko postopanje.

Vabilo na občni zbor Deželne Zveze za promet tujcev na Goriško-Gradiščanskem v četrtek, dne 24. aprila 1913 ob 3. uri popoldne v hotelu »Südbahn«. Dnevni red: 1. Poročilo načelnika; 2. poročilo blagajnika; 3. razdružitev Zveze z ozirom na Deželno organizacijo, katero snuje deželni odbor; 4. slučajnosti.

Laški begun. Tukajšnji policiji se je predstavil neki Peter Casagrande, ki je pobegnil od svojega vojaškega oddelka v čedadskem okraju.

Jdrti lekarni. Od 20. do 27. t. m. bodeta imeli ponočno službo lekarni Girioncoli - Pontoni.

Zlato svetinjo za 40letno zvesto službovanje je podarilo tržaško namestništvo Elizabeti Tutta, ki je v službi pri družini de Jeny v Gorici.

Kmetijsko predavanje bode v prihodnjo nedeljo dne 20. aprila v Št. Frjani ob 4. uri popoldne. Po tem se bode govorilo tudi o avtomobilni zvezi v Brdih, o kateri je pričakovati, da bode izdatno pospeševala sadno kupčijo.

Rubijev grad na Vogerskem je kupil okrajni šolski svet za goriško okolico za 35.000 K. Poslopje se priredi za tamošnje ljudsko šolo.

Razglas. Dne 29. t. m. se oddado potom javne dražbe na c. kr. okrajnem glavarstvu v Gorici ti le občinski lovi goriškega političnega okraja, kateri na prvi dražbi niso dosegli vskligne cene in sicer za zakupno dobo 8 let, to je od 1. maja 1913 do 30. aprila 1921.

Lovišče	obseg	vskl. cena
Kal	3776 ha	100 K
Lom	3776 ha	70 K
Peč	122 ha	200 K
Podsabotin	534 ha	150 K

Pripominja se, da se dostane lov tudi lahko po nižji nego vskligni ceni.

Vsak ponudnik ima izročiti pred dražbo (t. j. pred 9. uro predpoldne) 20% vskligne cene dražbenemu voditelju na ime jamščine, katera se po končani dražbi povrne ponudbenikom razven zakupniku.

Županstvom v Solkanu, v Števerjani, v Kojskem in v Podgorici je razpisalo tukajšnje okrajne

Ponehale bodo vse kritike o Tolstovrški slatini -- Kadilci!

Katere, zasliženje itd. itd. z ničemer hitreje in boljše ne odpravite kakor če pridno pijete in grgrate Tolstovrško

dijetetično kisló vodo. Ako jo sedaj poskusite, ko se je posrečilo vrec modernó urediti, da nele ne uhaža ogljikova kislina, temveč se je našel in spojil nov, močno ogljikovokislí prítok. Sedaj lahko tekmuje **Tolstovrška slatina** z vsimi najboljšimi kislími vodami, ker čvrsto muzira in ima zelo rezež okus. **Naročite in prepračajte se.** Zaboje s 25 ³/₈ steklenicami velja le 5 K, 50 ³/₈ 1 stane 9 K, 50 ¹/₂ 1 stane 11 K, 25 1 ¹/₂ 1 stane 10 K, z zabojem in steklenicami vred. Razpošilja se v ³/₈ 1, ¹/₂ 1 in 1 ¹/₂ 1 steklenicah. Prazne steklenice vseh voda se sprejmejo po najnižji ceni v polnitev. — Plakati, analize zdravniških izvedencev in ceniki zastoj in franko. — **Tolstovrško** naročajo odlični zdravniki za se in svoje bolnike ter za cele bolnišnice, ker je sedaj res najboljša zdravilna in namizna osvežujoča mineralna voda. Odlikovana na dveh higieničnih razstavah. — **Del čistega dobička gre v narodne namene.** — Naroča se pri podjetju **Tolstovrške slatine, pošta Guštanj, Koroško.** — Kupijo se 1 ¹/₂ 1 stekl. v vsaki množini. — **Abstinentje!** Pijte le Tolstovrško slatino ki vsled pijačnega okusa nadomesti vsako drugo pijačo!

v račun. V letu 1912 in 1913 je bilo naseljenih zopet 13 družin s 64 osebami, tako da je ta nemška kolonija že prav trdna in močna. Iz tega poročila vidimo, da »Siidmarka« zasleduje prav očitne in jasne cilje: to je nas hoče počasi pognati z rodné zemlje. Tu je boj na življenje in smrt, a vendar ne smemo obupati. Delo in odločnost nas bode podpirala v tem boju in branili se bomo z uspehom, ker naša stvar je pravična. — Zato pa ne omagujmo, ampak se postavimo krepko v bran za pravice naših slavnih pradedov!

Krepko so se odrezali! Avstrijsko eksportno društvo kaže tudi znake narodnega šovinizma, kajti drugače si ne moremo razlagati resolucije, ki je bila v zadnji seji tega društva sprejeta in ki pravi, da se omenjeno društvo za boj kot našega blaga v Srbiji prav nič ne briga in da se prav lahko odpove vsakemu trgovanju na Srbsko. Nekako rečeno, naj nas Srbi in njih trgovci pišejo v uho, ker mi ne rabimo več srbskih odjemalcev. Želimo le, da bi se preveč ne zarezali, ker vsi industrijalci ne mislijo tako.

Še enkrat Nemci in laška univerza. Grof Coronini, ki je zagrešil pred kratkim mnogo komentiran članek o laški univerzi v »Grazer Tagblattu«, se je zopet oglasil. On hoče po vsi sili dokazati, da taka majhna narodna količina kot so pri nas Italijani ne zasluži in nima pravice do univerze. Dokazi, ki jih prinaša grof Coronini so jako šibki. Prav zaprav je to en sam in sicer prav star in že neštetokrat ogledan argument. Coronini pravi namreč, da tudi Nemci na Ogerskem, katerih je nekaj več kot Italijanov nimajo svoje univerze. Ta argument absolutno ni tak, da bi kaj držal. V Ameriki je seveda še več Nemcev kot na Ogerskem, pa tudi nimajo univerze itd. Kje tici v tem logičen zaključek, da Lahiali recimotudi Slovenci ne bi smeli imeti univerze? Mi tu pravzaprav nimamo z Nemci nič opravka, ampak z vlado, tako naj se tisti ogerski Nemci lepo pogovore z vlado na Ogerskem. Sicer pa gospod Coronini pozablja precej, da so tiste ogerske Nemce naši avstrijski Nemci takorekoč prodali za časa dualističnih pogajanj l. 1866 in 67. Ali ti imajo univerzo ali ne, to je postransko. Nedosledno pa je radi tega Italijanom — in seveda tudi Slovencem — odrekati, kar jim pritiče.

Gospodarsko.

Štetje sadnih dreves. Poleg živinoreje, vinarstva, vrtnarstva itd. je gotovo tudi sadjarstvo za kmetijski stan jako važno. V nekaterih krajih pa se sploh za to nikdo ne briga. Če raste kje kako divje drevesce, vedo zanj le bolj vaški otroci, kakor pa oni, ki bi se zato morali bolj brigati. Dosti je krajev v naši deželi, kjer bi sadje izbornó vspevalo, a ga sploh ni, ker ga nikdo ni vsadil ali cepil. Dandanes, ko je vse tako drago in je treba na vse računati, je pač skoro greh, da stojijo lepi sadni kraji prazni in zanemarjeni. Dostikrat je seveda vre-

menski položaj dotičnega kraja res ne-pripraven, a večkrat je to samo izgovor. Če raste v istem kraju na šolskem vrtu jablan in hruška, zakaj bi ne tudi drugod. Toda — začeti je treba, potem že gre. In sadno drevje vendar ne prizadeva nikakih posebnih stroškov. Malo gnoja in nekoliko pozornost spomladi, da se otrebi in očisti, in stvar je v redu. Na nezgode in ujme seveda ne smemo takoj misliti, ker če bi mislil kmetovalec vedno na take stvari, bi tudi žita ne obsejal.

Povod tem vrsticam je dalo kratko poročilo, kakor ga čitamo o štetju sadnega drevja na Štajerskem v graškem listu »Tagespost«. Tamošnji sadijerejski ravnatelj si je namreč zastavil nalogo, da počasi sestavi nekakov kataster vsega sadnega drevja na Štajerskem. S pomočjo potovalnih učiteljev za kmetijstvo se mu je ta stvar deloma tudi posrečila. Popolnoma ne, ker so kmetje v raznih krajih iz strahu pred novimi davki zamolčali ali pa znižali število sadnih dreves na svojem posestvu. V toliko ta statistika tedaj ne odgovarja resnici, a je kljub temu za vsakega ekonomo zanimiva in poučna. Po tem štetju so našli na zgornjem Štajerskem 542.748, za srednje Štajersko 6.004.012 in za spodnje, slovensko Štajersko 5.986.809 sadnih dreves. Skupno tedaj bi bilo na celém Štajerskem okoli 12.533.569 sadnih dreves. Po raznih vrstah razdeljeno pripada sadno drevje na Štajerskem največ k jabolkam; teh je bilo 7.480.180 komadov. Hrušk je bilo 2.105.464 kosov, češpelj 2.120.554 kosov, črešenj 526.897 in orehov 300.474 kosov.

Da bi kako podobno štetje pri nas prineslo tako ugoden uspeh seveda ni misliti, ker je pri nas vinorejstvo, ki zavzema veliko in važno mesto. Vendar pa mislimo, da bi se v naših gorah marsikje pokazale razne napake in potrebe, ki bi jih bilo treba popraviti, kar bi bilo naši sadijereji seveda le v korist. Zanimivo bi bilo na vsak način zvedeti po-

Proda ali v najem

seveda po ugodnih pogojih hotel »Črna prst« v Hudijužni tik železniške postaje. Pojasnila daje Delniška pivovarna v Laškem trgu na Štajerskem.

drobnosti o stanju te panoge našega narodnega gospodarstva, kajti pravo in umno sadjarstvo je na vsak način važna postojanka za našega kmeta.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Dunaj 22, 42, 53, 59, 40.
Gradec 39, 72, 79, 17, 12.

Naznanja se

da se toči pivo mestne plzenske pivovarne »Pilsner Urquell« v Gorici v sledečih javnih lokalih:

Hotel »Pri pošti«.

Hotel »Tri krone«.

Hotel »Jelenu«.

kavarna »Al Corso«.

Nadalje se to pivo vsaki dan sveže lahko dobi v steklenicah v glavni zalogi **A PEČENKO**

Corso Verdi št. 26, kjer ima tudi veliko zalogo vsakovrstnih vin. — Cene nizke.

Priporoča se, pod novim vodstvom, na novo urejeni hotel »Pri Zlatem Jelenu«.

Zgradba mostu na „traverzah“ čez Sočo

se odda na zmanjševalni ofertni dražbi.

Delo proračunjeno na 8000 kron. Načrt in strokovnik je na razpolago pri županstvu.

Sprejem gotove ponudbe zavisi od potrdila c. kr. okr. glavarstva v Tolminu.

Ponudbam treba je priložiti 5% varščino.

Rok ponudbam traja do konec aprila t. l.

Županstvo v Soči,

dne 7. aprila 1913.

Župan:

Andr. Flajs.

OKLIC.

Dne 25. aprila dopoldne ob 9. uri bo v tovarni v Klavžah pri Podmelcu javna sodna dražba nepremičnin kakor: les, pohištvo, itd.

C. kr. okrajna sodnija, odd. II.

TOLMIN, dne 8. marca 1913.

Prvo primorsko avtorizirano stavbeno in kamnoseško podjetje

Alojzij Tavčar

v Dutovljah okraj Sežana

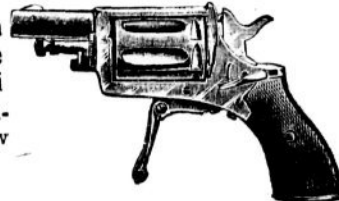
zapriseženi sodni izvedenec

izvršuje vse potrebne načrte, proračune in cenitve za stavbe, vodnjake, ceste, nagrobne spomenike in druga razna monumentalna dela.

Cene zmerne.

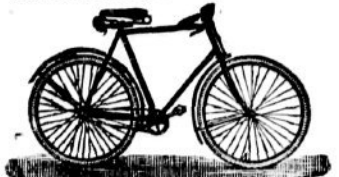
Kupujte samo avokolesa »AL TENA«, francoske vrste, ki so najtrpežnejši in najboljši bodisi za navadno rabo ali za dirkev

Šivalni stroji Original »Victoria« so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsakovrstno šivanje in šitkanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen. Puške, samokrese, slamo-reznic e in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri tvrdki

Kerševani & Cuk,

GORICA — Stolni trg št. 9.

Podružnica

Delniška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

Izdajatelj in odgovorni urednik Anton DAVČAR.

„Ljubljanske kreditne banke“

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst-deviz-valut. — Eskont menic — Sprejemanje vrednot v varstvo in oskrbovanje. — Vloge na knjižice 4 ³/₄ %. — Predumi na vrednostne papirje. — V tekočem računu po dogovoru. — Soses — Borzna naročila. — Promese za vsa žrebanja. — Srečke na obroke. — Stavbeni krediti. — Nakazila v inozemstvo. — Kreditna pisma. — Vnovčenje kupcnov in izžrebanih vrednostnih papirjev.

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Solit, Trst.

V GORICI

Rezervni zaklad K 1.000.000.